

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องความพร้อมของเทศบาลเมืองพะเยาในการรับถ่ายโอนภารกิจการจัดการศึกษา มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาเกี่ยวกับการรับถ่ายโอนการจัดการศึกษาจากส่วนกลาง ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาของเทศบาลเมืองพะเยา ตลอดจนหาแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นจากการรับโอนภารกิจจัดการศึกษาของเทศบาลเมืองพะเยา โดยศึกษาจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของเทศบาลเมืองพะเยา ซึ่งได้แก่ คณะผู้บริหารเทศบาลเมืองพะเยา จำนวน 8 คน สมาชิกสภาเทศบาลเมืองพะเยา จำนวน 17 คน คณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จำนวน 37 คน ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองพะเยา จำนวน 10 คน ครูปฏิบัติการสอนสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา จำนวน 128 คน รวมทั้งสิ้น 200 คน

จากผลการศึกษา สามารถนำมาวิเคราะห์และสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยที่ตั้งไว้ โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการศึกษา อภิปรายผลการศึกษา และมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

5.1 สรุป

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาทั้งหมดจำนวน 200 คน เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 63.0 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 37.0 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนการจัดการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นครูปฏิบัติการสอนสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา ร้อยละ 64.0 เป็นคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา ร้อยละ 18.5 เป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองพะเยา ร้อยละ 8.5 เป็นผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองพะเยา ร้อยละ 5.0 และคณะผู้บริหารเทศบาลเมืองพะเยา ร้อยละ 4.0 มีอายุระหว่าง 31 - 45 ปี ร้อยละ 49.0 มีอายุระหว่าง 46 - 55 ปี ร้อยละ 39.0 อายุน้อยกว่า 30 ปี ร้อยละ 9.5 และอายุ 56 ปีขึ้นไป ร้อยละ 2.5 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 86.5 และต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ร้อยละ 13.5 ส่วนใหญ่มีรายได้ 10,001 - 20,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 59.5 รองลงมา มีรายได้ 20,001 - 30,000 บาท ร้อยละ 20.0 รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 19.0 และรายได้ 30,001 บาทขึ้นไป ร้อยละ 1.5

5.1.1 การรับถ่ายโอนการจัดการศึกษาจากส่วนกลาง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับถ่ายโอนการจัดการศึกษาจากส่วนกลางโดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเทศบาลเมืองพะเยาควรรับถ่ายโอนการจัดการศึกษาจากส่วนกลาง ได้แก่ การรับถ่ายโอนในเรื่องอำนาจการบริหารจัดการ งบประมาณและการวางแผน และควรมีอิสระในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการศึกษา (ค่าเฉลี่ยรวม = 3.70)

5.1.2 การจัดการศึกษาของเทศบาลเมืองพะเยา

การจัดการศึกษาของเทศบาลเมืองพะเยาโดยภาพรวม มีความพร้อมในการรับถ่ายโอนระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยรวม = 3.35) กล่าวคือ การจัดการศึกษาทั้งในด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ด้านโครงสร้างของเทศบาล ด้านความสำคัญในหน้าที่ ด้านความเป็นอิสระ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ด้านการยอมรับในการจัดการศึกษา มีความพร้อมปานกลาง

5.1.3 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

1. การรับถ่ายโอนการจัดการศึกษาจากส่วนกลางมีความสอดคล้องกับการจัดการศึกษาของเทศบาลเมืองพะเยา

ในการศึกษาความสอดคล้องของการรับถ่ายโอนการจัดการศึกษาจากส่วนกลางกับการจัดการศึกษาของเทศบาลเมืองพะเยา สรุปได้ว่า การรับถ่ายโอนอำนาจการบริหารจัดการ การรับถ่ายโอนงบประมาณและการวางแผน ตลอดจนควรมีอิสระในการบริหารจัดการศึกษาของเทศบาลเมืองพะเยาที่ได้รับจากส่วนกลาง มีแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องกับสภาพการจัดการศึกษาของเทศบาลเมืองพะเยา เนื่องจากการรับถ่ายโอนการจัดการศึกษาจากส่วนกลางกับสภาพการจัดการศึกษาของเทศบาลเมืองพะเยา มีความสอดคล้องกันอย่างน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานข้อที่ 1

2. ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของเทศบาลเมืองพะเยาที่มีตำแหน่งแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อการรับถ่ายโอนการจัดการศึกษาจากส่วนกลางต่างกัน

ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นในการรับถ่ายโอนการจัดการศึกษาจากส่วนกลางจำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบ สรุปได้ว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของเทศบาลเมืองพะเยาที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบ

แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการรับถ่ายโอนการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไม่ต่างกัน โดยผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกตำแหน่งเห็นด้วยกับการรับถ่ายโอนการจัดการศึกษาจากส่วนกลาง ดังนั้น จึงไม่ยอมรับสมมติฐานข้อที่ 2

5.1.4 แนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นจากการรับโอนภารกิจจัดการศึกษาของเทศบาลเมืองพะเยา

แนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นจากการรับโอนภารกิจจัดการศึกษาของเทศบาลเมืองพะเยา สรุปได้ว่า เทศบาลเมืองพะเยามีการจัดการศึกษามาก่อนข้างมาก มีประสบการณ์ มีความพร้อมที่จะรับการถ่ายโอนทางการศึกษาจากส่วนอื่น และควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชน ท้องถิ่น และผู้ปกครองในการกำหนดหลักสูตรเพื่อให้มีความเหมาะสมกับท้องถิ่น รวมทั้งพัฒนาสื่อเทคโนโลยีต่างๆ ให้มีความทันสมัย ในส่วนของคณะผู้บริหารเทศบาลต้องมีความชัดเจนในเรื่องของงบประมาณที่จะสนับสนุนทางการศึกษา รวมไปถึงบุคลากรทางการศึกษาบางสาขาวิชาที่ยังขาดอยู่ นอกจากนี้จะต้องสนับสนุนในเรื่องของขวัญกำลังใจบุคลากรด้วย

5.2 อภิปรายผล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการถ่ายโอนภารกิจจัดการศึกษาของเทศบาลเมืองพะเยา ผู้วิจัยจึงได้นำประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผล ดังนี้

จากผลการศึกษาพบว่า ทิศนคติจากการรับถ่ายโอนการจัดการศึกษาของเทศบาลเมืองพะเยา อยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยโดยรวม 3.70 อยู่ในระดับที่มาก สะท้อนให้เห็นว่าหลักการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหลักการเปิดโอกาสให้แต่ละท้องถิ่นดูแลจัดการปัญหาของตนเองในระดับท้องถิ่น ทำให้สามารถตอบสนองความต้องการของแต่ละท้องถิ่นได้ และหลักการกระจายอำนาจตั้งอยู่บนพื้นฐานประโยชน์สำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมล รอดคล้าย (2537) ที่ได้ศึกษาวิเคราะห์ระบบการจัดการประถมศึกษาของหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชน ในกรุงเทพมหานคร พบว่า การดำเนินการเพื่อพัฒนาระบบการจัดการประถมศึกษาของหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนในกรุงเทพมหานครให้สมบูรณ์ จะต้องพิจารณาปรับปรุงใน 4 ประเด็น ดังนี้ (1) โครงสร้างการจัดการ (2) การจัดการงานบุคคล (3) การจัดการงบประมาณ และ (4) การดำเนินงานในระยะแรกโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาจังหวัด เพื่อกำหนดแนวทางและรูปแบบในการจัดการประถมศึกษา

ประกอบกับแนวคิดการปกครองท้องถิ่นที่ว่า การปกครองท้องถิ่นคือรากฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนทางการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ดังความหมายของวิญญู อังคนารักษ์ (2519: 4) ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึงการปกครองในรูปแบบลักษณะการกระจายอำนาจบางอย่าง ซึ่งรัฐได้มอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเองเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสปกครองและบริหารงานท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชนในท้องถิ่นนั้นให้ดำเนินงานไปอย่างประหยัคมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตรงกับความต้องการของประชาชน ในการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิณสุดา สิริธสังศรี (2541) ได้ศึกษาวิจัยสภาพปัญหาการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดอิสระ ทั้งด้านแผนงาน การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การบริหารบุคคล การบริหารงบประมาณ และการเงินยังคงต้องพึ่งพางบประมาณและรายได้จากส่วนกลาง รวมทั้งไม่มีอิสระในการจัดเก็บรายได้ที่ชัดเจน มีความไม่เท่าเทียมกันในการจัดสรรทรัพยากร เพื่อการศึกษาระหว่างส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น การจัดการศึกษายังขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่มีคณะกรรมการบริหารการศึกษาของท้องถิ่นเป็นการเฉพาะการบริหารและการตัดสินใจขึ้นอยู่กับคณะกรรมการบริหารของท้องถิ่นเกิดช่องว่างระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียน และประชาชนทั้งที่ส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด

จากผลการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาจากการรับถ่ายโอนการจัดการศึกษาของเทศบาลเมืองพะเยา สภาพโดยรวมอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ย 3.36 อยู่ในระดับปานกลาง ดังผลงานการวิจัยของ ศรีวิไล บุญยธีระ (2531) ได้ศึกษาว่ากรุงเทพมหานครมีการพัฒนาด้านความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย แต่มีปัญหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง ทำให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่อง มีการจัดองค์การบริหารการศึกษาตามรูปแบบการปกครอง มีองค์กรกลาง คือ คณะอนุกรรมการข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร ทำหน้าที่บริหารงานบุคคล แต่มีบทบาทน้อยมาก การจัดงบประมาณค่อนข้างจำกัด ทำให้การศึกษายังไม่พัฒนาเท่าที่ควร ส่วนแนวโน้มของระบบบริหารการศึกษาของกรุงเทพฯ พบว่า มีแนวโน้มจะปรับปรุงโครงสร้างการบริหาร โดยมีการกระจายอำนาจการบริหารในรูปแบบของคณะกรรมการมากขึ้น และสำนักงานศึกษามีบทบาทในการบริหารการศึกษามากขึ้นด้วย และปัญหาบางประการเกิดจากเทศบาลดังเช่น ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2534) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับข้อจำกัดของการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นว่า มีสาเหตุหลักรวม 2 ประการที่สำคัญ ประการหนึ่งได้แก่ ทศนคติที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา โดยการพัฒนาท้องถิ่นจะประสบความสำเร็จนั้น ทศนะของผู้นำท้องถิ่นและข้าราชการส่วนท้องถิ่นต้องเอื้ออำนวยต่อการ

พัฒนาด้วย จนอดีตที่ผ่านมา ผู้นำท้องถิ่นจะสนใจการดำเนินการเฉพาะหน้า โดยเน้นกิจการตามหน้าที่ที่บังคับไว้เท่านั้น ส่วนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม ผู้บริหารและสภาท้องถิ่นยังไม่ให้ความสำคัญมากนัก สอดคล้องกับปัญหาของเทศบาลเมืองพะเยาในการจัดการศึกษาคือการที่คณะผู้บริหารท้องถิ่น ไม่มีความมุ่งมั่นหรือไม่ให้ความสนใจกับการพัฒนาทางการศึกษาอย่างแท้จริง ประการต่อมา ได้แก่ อำนาจหน้าที่และประสิทธิภาพการบริหาร ซึ่งพิจารณาได้ทั้งนโยบายของสภาท้องถิ่น และคณะผู้บริหารกับพนักงานประจำที่จะนำนโยบายของผู้บริหารไป ปฏิบัติ ดังนั้น สภาพปัญหาของการรับถ่ายโอนการจัดการศึกษาของเทศบาลเมืองพะเยาจึงอยู่ในเกณฑ์ปานกลางเท่านั้น ประกอบงานวิจัยของพิณสุดา สิริธสังศรี (2541) ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยในประเด็นนี้ด้วย

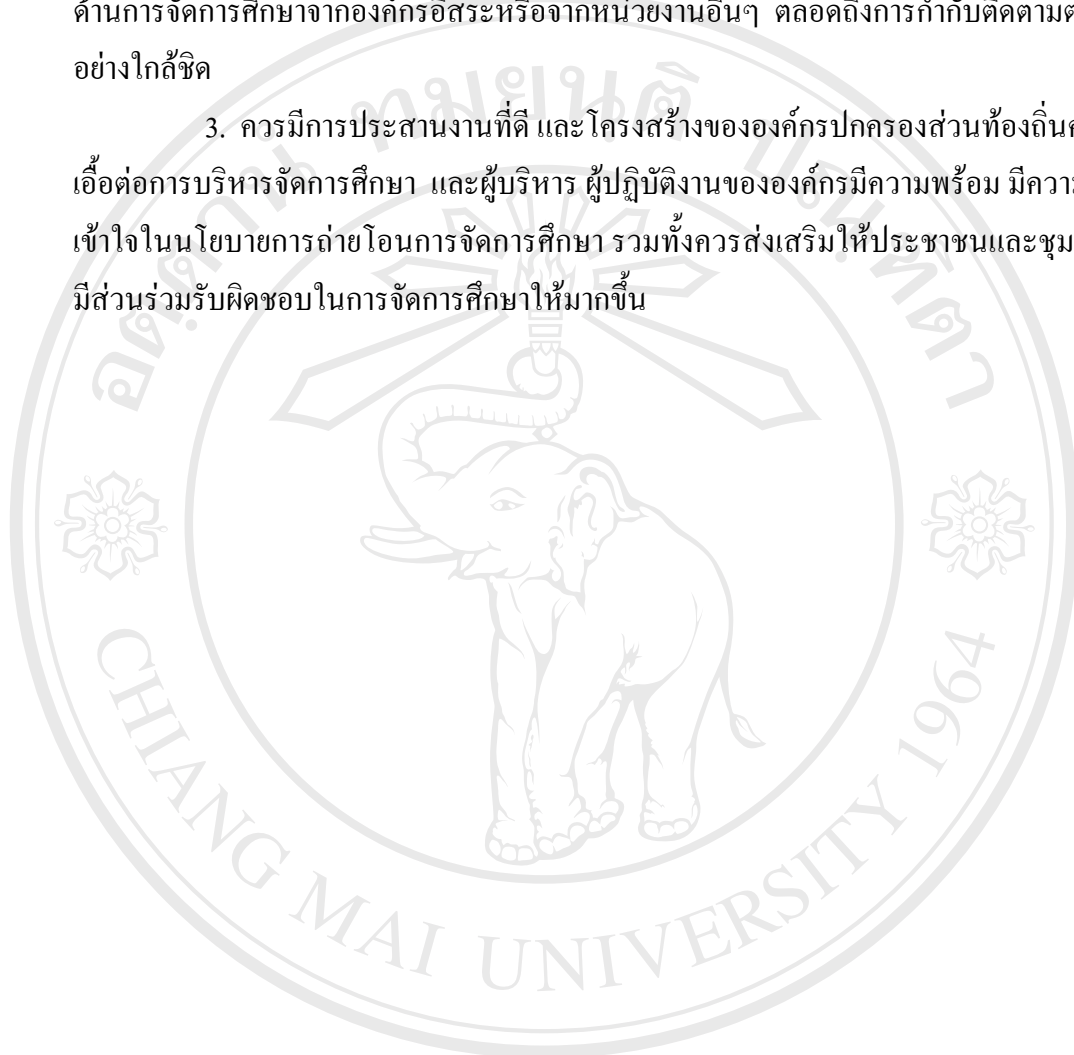
โดยสรุปการถ่ายโอนอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่นครั้งนี้ มีความสอดคล้องแนวคิดของปรัชญา เวสารัชช์ (2536) ที่ได้กล่าวว่าการกระจายอำนาจ หมายถึง การลดทอนอำนาจบางประการจากศูนย์อำนาจเดิมไปสู่บุคคลตำแหน่งหรือหน่วยงานอื่นทั้งนี้ไม่ว่าจะมีลักษณะเป็นแนวดิ่งหรือแนวนอน หากพิจารณาในแง่การเมือง หมายถึง การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบและอำนาจดำเนินการในเชิงระบบซึ่งจะกระทบโครงสร้างและอำนาจของหน่วยการเมืองการปกครองที่เป็นอยู่ ส่วนในแง่การบริหาร การกระจายอำนาจหมายถึงการมอบหมายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบและอำนาจดำเนินการให้แก่หน่วยงานระดับรองๆ ลงไป นอกจากนี้ยังได้วิเคราะห์ปัญหาของการกระจายอำนาจไทยว่า เกิดจากความคลุมเครือหรือความเข้าใจสับสนเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ เกิดจากทัศนคติเชิงอนุรักษ์นิยมและการขาดความต่อเนื่องในการผลักดันนโยบายการกระจายอำนาจ และได้เสนอว่าทางแก้ไขจะต้องมีการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งเพื่อผลักดันและกำหนดขั้นตอนการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

5.3 ข้อเสนอแนะ

1. เทศบาลเมืองพะเยาควรจัดสรรงบประมาณ เตรียมบุคลากร เครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการศึกษา ผู้บริหารท้องถิ่นควรที่จะเอาใจใส่และมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษา มีการจัดการบริหารทรัพยากรร่วมกัน โดยตัวแทนจากหน่วยงาน เช่น โรงเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน รวมไปถึงการพัฒนาทรัพยากรบุคคลอย่างต่อเนื่อง เพราะบุคลากรส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่ยังไม่มีความพร้อมในด้านคุณวุฒิทางการศึกษา ขาดความรู้และประสบการณ์ในการบริหารจัดการ ควรจบปริญญาตรีขึ้นไป

2. ควรมีการวางแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีความรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง มีการตรวจสอบโดยเครื่องมือที่มีมาตรฐาน ด้านการจัดการศึกษาจากองค์กรอิสระหรือจากหน่วยงานอื่นๆ ตลอดจนการกำกับติดตามตรวจสอบ อย่างใกล้ชิด

3. ควรมีการประสานงานที่ดี และโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดให้ เอื้อต่อการบริหารจัดการศึกษา และผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานขององค์กรมีความพร้อม มีความรู้ ความ เข้าใจในนโยบายการถ่ายโอนการจัดการศึกษา รวมทั้งควรส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนเข้ามา มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้มากขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved